

**РУСЛАН СЕМЕРДЖИЕВ
ДЕКОМУНИЗАЦИЯ И
ДЪРЖАВНИ СЛУЖИТЕЛИ**

chitanka.info

В бр. 23/16 юни 1992 г. във в. „Дебати“ е изразено мнението на г-жа Г. Иванова относно внесените законопроекта от народни представители от СДС, свързани с декомунизацията. Отправени са сериозни въпроси, някои от които лично към мен, поради което сметнах за необходимо да отговоря и доколкото е възможно в най-кратка форма да разширя мотивите към внесения от мен законопроект за държавните служители, най-вече предложените ограничителни мерки за заемане на ръководни длъжности от някои категории служители.

Декомунизацията на обществото е многостранен процес, който ще трае не една или няколко години. Той обхваща всички сфери от обществения живот и няма да бъде решен само с един или няколко закона, и не само със закони. Защото законите определят само рамките за развитие на процеса в една или друга сфера на дейност, но не и целия обхват от действия, които ще осъществят декомунизацията.

В изминалите няколко месеца от внасянето на трите законопроекта, предвиждащи ограничения за държавните служители, се водиха немалко разговори и полемики, но според мен този въпрос невинаги е обсъждан в нужната дълбочина. В повечето случаи връх взема политическата пристрастност, като се набляга основно на самия факт за предлаганите ограничения, а не толкова върху причините и необходимостта от тяхното прилагане.

Ще се ограничи само върху поставените от г-жа Иванова въпроси, свързани с декомунизацията на държавните институции и служителите в тях.

Процесът на декомунизация на държавните институции започна още с приемането на конституцията (независимо от нейното несъвършенство и слабости) чрез разделянето на властите. Превръщането им от средство за упражняване на диктатура върху цялото общество в средство за обслужване на гражданите на държавата се извършва чрез реструктуриране на институциите както по форма, така и по функции. И това става с всеки приет закон, регламентиращ нови принципи на работа на министерства, ведомства, съдебна система и т.н. Променя се положението на държавата спрямо собствеността — от „главен капиталист“ държавата се превръща в гарант на собствеността на отделния гражданин или свободно формирано сдружение.

Промяната в институциите, връзките между самите тях, отношението към гражданите неминуемо водят до изменение на характера на работа на служителите в тях, трябва да промени и отношението на самите служители към държавата и работата, която извършват. След като всички безспорно желаят тези промени и създаването на държавен механизъм, отговарящ на изискванията на гражданското общество, то трябва да си отговорим на въпроса как и доколко следва да се засегнат интересите на отделните държавни служители. За да бъде възможно най-точен отговорът, следва да се анализира най-вече какво представляваха държавните институции досега, за какво служеха и какви функции изпълняваха ръководните служители в тях. Как, по какъв начин се извършваше подборът на ръководните длъжностни лица и какви бяха основните цели на този подбор? Какво и по какъв начин вършеха същите тези лица и доколко бяха и са компетентни да ръководят държавните дела? Съвместими ли са комунистическите методи на управление с тези на гражданското общество и отговарят ли на целите, които то си поставя? Допуска ли се, че е възможно придобиването на определени навици и привички, които формират стереотипно действие, вредно за условия на коренна промяна на взаимоотношенията в държавното управление? Съществува ли все още тясната обвързаност между кадри, обединявани в т.нар. клубове по интереси на БСП (к), и политиката, провеждана от висшето ръководство на същата партия? Въобще допустимо ли е държавен служител да провежда чрез действията си политическа линия, различна от тази на правителството на страната?

Въпросите могат да бъдат още много. Убеден съм, че всички, които познаваме условията, които се предлагаха за развитие на нашата държава през последните десетилетия, можем да дадем точен отговор. Но само тогава, когато политическите ни пристрастия не спускат цветен филтър по пътя на мислите ни. Ще си позволя да се върна към основните принципни ограничения, предвидени в законопроекта за държавните служители, засягащи:

1. Щатни служители и доброволни сътрудници на бившата Държавна сигурност и УБО.

Ще се намери ли някой, който да отрече това, с което се занимаваха тези служби, и че освен под партиен контрол, се намираха под вещото ръководство на КГБ? Не мислите ли, че дългогодишното

приятелско сътрудничество между българските тайни служби и „братските“ съветски е създадо преки и силни връзки между самите служители? Или някой вярва, че КГБ се е грижило и се грижи за интересите на България? Далеч съм от мисълта, че всички наши служители в тайните служби са станали съветски шпиони, но може ли да се отрече, че такива има, и то много. Наивно би било да се надяваме, че Русия ще ни предостави някакви сведения за миналата и настоящата дейност на КГБ в нашата страна. И накрая — ще създаваме ли независима държава или не? Пречи ли нещо, ако временно се ограничи достъпът до ръководни длъжности от бивши служители на тайните служби у нас? Аз твърдя, че не!

2. Щатни служители в апарата на БКП и сателитните ѝ организации.

Управлението на държавата се извършваше чрез структурите на БКП на всички нива. БКП определяше ръководството, дори членството в БЗНС, Оф и ДКМС. Цялата стопанска и държавна дейност се извършваше не само под контрола, а под прякото ръководство на партийните щатни функционери. Резултатите са известни и явни. Смешно би било да се твърди, че хората, които разработваха и изграждаха централизираната система на планиране и управление, които получиха негативните резултати, сега сами ще съумеят да ръководят в условията на пазарни отношения. Безспорно е, че има между тях специалисти в конкретни области, че познават състоянието в отделни области от икономика, култура, образование и т.н. Но нека не изкривяваме нещата и не заблуждаваме. Никой не предлага да бъдат лишени от работа, никой не им пречи да отдават познанията си в полза на държавата. Става дума за ръководство — нещо, което те доказаха, че не умеят!

3. Лица, които са преподавали или завършили политически науки.

Това са хората, които имат най-малки теоретически възможности за работа в управлението при новите условия. Защото най-малко тяхното образование съответства на пазарни отношения в икономиката и демокрация в гражданското общество. Дори нещо повече. Тяхното образование е вредно. Не е тайна каква насоченост има основата на политическите науки у нас — марксизма-ленинизма и „ценните“ разработки на хора като Сталин, Брежнев, Живков и плеядата от

псевдопрофесори и философи. Ако в първите години на социалистическата революция бойният авангард на комунизма бяха политкомисарите с пищов на кръста, то в годините на „развития“ социализъм бойният авангард са хората, обучавани в политически школи не само в България, но и в страните от бившия лагер. Неслучайно подборът там беше най-строг. Тези именно специалисти разработваха стратегията и тактиката на тоталното разрушаване на обществото и установяването на човеконенавистния комунистически режим. Тези хора подготвиха планове за изкривяване на историята, деградацията на личността, подчинявано на икономиката на политически авантюри, унищожаване на държавата в името на чужди интереси. Ще могат ли да ръководят армията офицери без необходимата бойна подготовка, но за сметка на това надъхани с омраза срещу свободния свят, наричан от тях със зловещи имена? Те ли ще ръководят възпитанието на децата ни в училища, университети, казарма? И все пак те са граждани на България. На всички тях трябва да бъде дадена възможност да участват пълноценно във всички области на нашия живот. Затова е необходимо да им се осигури възможност да получат образование, да се квалифицират и тогава чак да стават и началници.

4. Лица, участвали във „възродителния“ процес.

Няма по-срамно петно в историята на държавата ни от тези варварски и дивашки действия срещу личността. И то срещу граждани на собствената ни страна. Мисля, че обосновка за отстраняване на тези лица от ръководни длъжности не е необходима. Ако някой мисли противното, то нека го заяви високо и открито.

Особено много и често се говори за някакво ограничаване на правото на труд, без да се уточнява, че във внесените законопроекти въобще не става дума за ограничаване на правото на упражняване на професия или дейност, и то отново в държавната сфера. Право на заемане на ръководна длъжност в гражданските общества няма. Това го имало само в робовладелските, феодалните и комунистическите общества, където това право е регламентирано по наследствен и партиен принцип — примери у нас и бившите социалистически страни колкото щеш. Не е необходимо да се припомнят.

Освен това в коментарите на противниците на някои от мерките за декомунизация не се споменава, че например в законопроекта за

държавните служители се предвижда голямата част от засегнатите да продължат да заемат ръководни постове, но това да стане чрез конкурс, където основният критерий да бъде образованието и квалификацията на всеки специалист. Защо се премълчава това? Случайно или поради желанието за настройване на общественото мнение в определена посока?

А що се отнася до предвижданите в законопроекта за държавните служители представителни пари за най-висшите ръководни държавни служители, то нека задаващият въпроса проучи по-подробно как става това в нормалните страни. И да си отговори дали не е по-добре да се знае кой колко и за какво харчи държавни пари, отколкото да бърка в тайни каси на тайни служби. А сравнението между разкоша на бившите и представителството на бъдещите големци е направено под влиянието на червения филтър. Някои хора като че ли никога няма да разберат разликата между това, да казваш, че всички са равни, и тайно да се облажваш, и това, да казваш, че всеки може да получи много, но само ако успее и го заслужи.

Това са нещата. Най-кратко казани. И надявам се, ясни. Стига да не се спекулира с извадки от текст или с това, че има още много неща да се кажат.

Руслан Семерджиев

в. „Дебати“, 23.06.1992 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.